

E. V.

YARTU ÜLIKOOL

ÕIGUSTEAKADEMIA

6. veer 39

406

YARTU

Õig. ametkond
õigusteadus
6. II 39

Sisukord
Lühendid

Meie maksustamiskorraldusest lühidalt 3

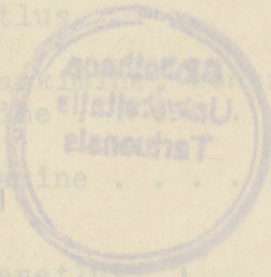
INSPEKTORI

Naksumenetlus
ÜLESANDED JA VÕIMKOND.

A. Arvundusmenetlus 6

B. Tuvastusmenetlus

Teadete heakki
ja hindamine
Maksusõbraline

A. A
406

D. Õiguskaitsusmenetlus
Anton N O R G A N .

Vaidemenetlus 23
stud. jur.

E. Karistusmenetlus.

Naksumenetluse rikkumise
jälgimine ja uurimine 28

Naksumenetluse
Naksumenetlus 29

Lõpetamine 10. II 39. õigusteadus

Maksumenetluse teostatud maksude ülevõetamine
ja tagasivõetamine 35

Tähtsate sündmuste
Tallinnas, 1939 a. 36

Õigusteadus 38

U. R. H. III, 39.

S I S U K O R D.

L Ü H E N D I D.

	leht
Sisukord	1
Lühendid	2
<small>KKS - Maksustamiskorraldus seadus.</small> Meie maksustamiskorraldusest lühidalt	3
<small>MT - Maksude- Talituse kiri.</small> Maksustamismenetlus.	
<small>RAO - Riigikohtu administratiiv osakonna otsus.</small> A. Amundusmenetlus	6
<small>AAS - Administratiiv sissenõudmise seadus.</small> B. Tuvastusmenetlus.	
<small>KPE - Maksuseakomitee otsus.</small> Teadete hankimine, kontrollimine ja hindamine	8
Maksumääramine	15
D. Õiguskaitsemenetlus.	
Vaidemenetlus	23
E. Karistusmenetlus.	
Maksuseaduste rikkumise jälgimine ja uurimine	28
Maksutrahvid	29
Maksuvõlgade pikendamine, ajatamine ja kustutamine	32
Ülemäära tasutud maksude ülekandmine ja tagasimaksmine	35
Tähtaegade uuendamine	36
Osundatud teosed	38

L Ü H E N D I D.

MKS - Maksustamiskorraldus seadus.

RT - Riigi Teataja.

MT - Maksude- Talituse kiri.

RAO - Riigikohtu administratiiv osakonna otsus.

ASS - Administratiiv sissenõudmise seadus.

MPK - Maksupeakomitee otsus.

tatud kaks organit ja nimelt - Maksude-Talituse direktor ja maksu- või tolliinspektorid. Maksude-Talituse direktorile kuulub maksustamise alal ainult juhtiv ja korraldav osa ning järelvalve teostamine. Kuivärsi direktor, või tema volitusel mõni muu ametnik, võib osa võtta otsekohese maksustamisküsimuste täitmisest, määratakse kindlaks seaduses iga üksiku juhu jaoks eraldi. Maksustamise otsekohene teostamine v.o. maksude ja trahvide määramine kuulub maksu- või tolliinspektoritele. Ka kuulub inspektoritele vaivaste otsustamine ja mitmesuguste korralduste andmine. Neid ülesandeid ei saa täita ei direktor isiklikult ega tema volitusel ka teised ametnikud. Erandina

I N S P E K T O R I

Ü L E S A N D E D J A V Õ I M K O N D.

M E I E M A K S U S T A M I S K O R R A L D U S E S T L Ü H I D A L T.

Maksustamist teostab meil Maksude-Talitus, kes teotseb Majandusministri üldjuhtimisel. Selles organisatsioonis on MKS järgi maksustamismenetluse toimetamiseks volitatud kaks organit ja nimelt - Maksude-Talituse direktor ja maksu- või tolliinspektorid. Maksude-Talituse direktorile kuulub maksustamise alal ainult juhtiv ja korraldav osa ning järelevalve teostamine. Kuivõrd direktor, või tema volitusel mõni muu ametnik, võib osa võtta otsekoheste maksustamisülesannete täitmisest, määratakse kindlaks seaduses iga üksiku juhu jaoks eraldi. Maksustamise otsekohene teostamine s.o. maksude ja trahvide määramine kuulub maksu- või tolliinspektoritele. Ka kuulub inspektoritele vaiete otsustamine ja mitmesuguste korralduste andmine. Neid ülesandeid ei saa täita ei direktor isiklikult ega tema volitusel ka teised ametnikud. Erandina

Üldkorrast asendavad inspektorit teatavate küsimuste otsustamisel kollegiaalsed organid - ärimaksu- või tulumaksu komisjonid, kelledele kuulub tulu- või ärimaksu määramine ja sel alal vaiete otsustamine. Tolliseaduse järgi evivad administratiivset võimu tolliinspektorite kõrval veel tollirevidendid, kes otsustavad tollimaksude määramise, ja tollinõukogud. Abitolli- ja abimaksuinspektorid teotsevad ainult inspektorite ülesandel ja nimel. Inspektorite asukohad, tegevuspiirkonnad või erialad on määratud Majandusministri poolt ja välja kuulutatud Riigi Teatajas /R.T. 32. 1./. Selle järele teotsevad meil praegu otsemaksude ja aktsiisi alal - maksuinspektorid ja tolli alal - tolliinspektorid. Peale selle Tallinnas veel erimaksuinspektor nimetusega - aruandvate ettevõtete maksuinspektor. Viimasele kuulub aruandvate ettevõtete maksustamine kogu vabariigi piirides tulu-, lisaäri-, ajutise läbikäigu- ja rahakapitalide tuludelt ja eri-jooksvatelt arvetelt võetava maksuga ühes tasumise järelvalvega. Inspektorite võimkonnad on määratud kas territoriaalse või eriala - üksikute maksude põhimõtte alusel. Esimesi nimetatakse kohalisteks inspektoriteks, teisi erilisteks inspektoriteks. Oma õiguste ja kohuste poolest on nii ühed kui teised inspektorid

võrdsed. Kuna maksustamise otsekohene teostamine kuulub inspektoritele, siis maksustamise õiglaseks ja seaduspäraseks läbiviimiseks lasub inspektoritel maksustamiseks vajalikkude andmete hankimine ja kontrollimine. Kuna selleks on inspektoril vajalik koguda, läbi töötada ja hinnata tohutu hulk andmeid temale alluvate maksukohuslaste kohta, on selge, et ta ei suuda kogu seda töökogumit sooritada isiklikult, vaid vajab selleks abilisi. Nii näeb MKS § 3 ette, et maksu- või tolliinspektori äraolekul, ning juhtudel, kui inspektor seaduslikkudel põhjustel ei võta osa asjade arutamisest ja otsustamisest, täidab inspektori kohuseid tema juurde määratud abiinspektor, või viimase puudumisel Maksude-Talituse direktori poolt selleks määratud ametnik. MKS üldkomisjoni seletuskirja järgi peab inspektor, kuna ta kannab ka vastutust kiire, otstarbeka ja täpsa maksustamise teostamise eest, omama õiguse ka töö sisemiseks korraldamiseks ja oma abilistele ülesannete määramiseks. Sel otstarbel lubabki MKS § 3 inspektoritel määrata abiinspektoritele ülesandeid kas inspektori tegevuspiirkonna mõnes kindlas territoriaalses osas, või jälle üksikute maksude järgi, kusjuures on selleks nõuetav Maksude-Talituse direktori nõusolek.

Tolli alal võib inspektor, kui seda nõuab tolli laialdane tegevus, panna kaupade revideerimise ja tollimak- sude määramise ka tollirevidentide peale, kes toimivad sel korral samade eeskirjade järgi kui inspektorid.

M A K S U S T A M I S M E N E T L U S .

A. AMMUNDUSMENETLUS.

Maksustamisnenetluseks nimetab prof. J.Vaabel kor- da, mille sihiks on võimaldada maksuasutustel saada kõi- ki vajalikke teateid ja andmeid maksuolmastikkude esile- tuleku, maksukohuslase ja maksustamisaluse kohta, korral- dada saadud andmete ja teadete hindamist, nende põhjal maksukohuslase ja maksustamisaluse määramist ning maksu- määra rakendamist, otsuse tuletamist sel alusel, viimase formuleerimist ja teatamist asjaosalistele.

Maksustamismenetlus jaguneb sisult a m m u n d u s - m e n e t l u s e k s , t u v a s t u s m e n e t l u - s e k s , õ i g u s k a i t s e m e n e t l u s e k s /jaguneb vaidemenetluseks, kaebemenetluseks ja ümberot- sustamismenetluseks/, k a r i s t u s m e n e t l u - s e k s ja s o o r i t u s m e n e t l u s e k s .

Kuna käesolev töö piirdub peamiselt inspektori üles- annete ja võimkonna määriteluga, ei kuulu siia tähenda-

tud menetluskordade sisuline vaatlus. Neist menetluskordadest on seotud inspektori otsese tegevusega ainult ammundusmenetlus, tuvastusmenetlus, osaliselt õiguskaitsese menetlus, karistusmenetlus ja teatavas mõttes ka sooritusmenetlus. Iga inspektor oma tegevuspiirkonnas.

Ammundusmenetluses inspektori osa piirdub peamiselt vajalikkude teadete hankimisega või järelvalve teostamisega maksuolmastikkude esiletuleku ja maksukohuslaste üle. Maksude alal, kus maksu tasumise kohustuse tekkimiseks ei nõuta maksustamisotsust, tekib see automaatselt seaduse põhjal vastava maksuolma esiletulekul. Kuna seadus ei nõua siin konkreet juhtude jaoks maksustamisotsust, langeb ära ka inspektori osa maksu määramisel ning ta tegevus piirdub ainult järelvalvega. Ainult vastava maksuseaduse rikkumise korral astub ta esile, määrates trahviotsusega seaduses ettenähtud trahvi, nõudes samal ajal ka tasumata jäänud maksu tasumist, kui see ei katutu trahviga.

Asukoha järgi kuulub maksude tasumise järelvalve sellele inspektorile, kelle tegevuspiirkonnas ilmneb maksu tasumise kohustus seaduses ettenähtud eranditega. Viimastest tähtsamatena võiks nimetada pärandimaksu tasumise järelvalvet, mis oleneb peamiselt pärandusjätja elu-

kohast; igasuguste tollimaksude ja tasude ning tolli-
nõuete täitmise järelvalve kuulub sellele inspektorile,
kelle tegevuspiirkonnas asuvad kaupade ja reisijate tol-
lipiirist läbilaskmise kohad. Tempelmaksu tasumise järel-
valvet teostab iga inspektor oma tegevuspiirkonnas.

MKS § 37 järgi on Majandusministril õigus panna üksi-
kute maksude tasumise järelvalve kas kogu riigis või tea-
tud piirkonnas eriliste maksu- või tolliinspektorite pea-
le, vabastades neist ülesannetest kohalikud inspektorid.

Järelvalve teostamises tekkivad alluvuse vaidlused ük-
sikute inspektorite või komisjonide vahel otsustab Maksu-
de-Talituse direktor /MKS § 38/.

B. TUVASTUSMENETLUS.

Teade te h a n k i m i n e,
k o n t r o l l i m i n e j a h i n d a m i n e.

Inspektori peamine tegevus ilmneb tuvastusmenetluses,
kuna see haarab enesesse kogukama osa maksustamismenet-
lusest, sisaldades maksustamiseks vajalikkude andmete
hankimise, kontrollimise, hindamise, nende põhjal maksu
määramise, otsuse tuletamise ja formuleerimise ning asja-

osalistele teatamise. Kui eriseadustes ei ole tähtaegu, kuna õiglase maksustamise eelduseks on eelkõige küllaldased ja objektiivsed andmed maksukohustuse kindlaks tegemiseks, määritleb seadus kaunis üksikasjaliselt vajalikkude andmete hankimise viisi ja korra ning inspektorite võimupiirid ja kohustused selles suhtes. MKS § 42 põhjal on ^{inspektorid} õigustatud nõudma kõigilt isikuilt või nende seaduslikelt esindajailt tarvilikke teateid nimetatud isikute maksukohusluse kindlaks tegemiseks ja maksu määramiseks. Teateid võib nõuda ka neilt, kelle maksukohuslus on ainult arvatav. Teated, mille esitamiseks eriseadustes ei ole teisi tähtaegu ette nähtud, esitatakse 2 nädala jooksul, arvates nõude saamise päevast. Kui teadete esitamiseks on Maksude-Talituse direktori poolt pandud maksma erilised vormid, esitatakse sarnased teated ettenähtud vormide järgi.

Nimeliste teadete nõudmist inspektori poolt kolmandatelt isikuilt korraldab MKS § 45. MKS üldkomisjoni seletuse järgi asjaolud, mille kohta võib kolmandatelt isikuilt teateid nõuda, on piiratud ainult teiste isikute maksukohusluse ja maksustamisaluste kohta käivate andmetega. Teadete nõudmise eelduseks on nõue, et nõutavad teated võivad olla teada asutusele või isikule, kellelt

neid teateid nõutakse. Kui eriseadustes ei ole tähendatud teisiti, võib neid teateid krediitasutustelt nõuda ainult Majandusministri erilisel loal, milline kitsendus on seadusse võetud eeldusel, et teadete nõudmine krediitasutustelt sünniks ainult tõsise vajaduse puhul ega muutuks üldiseks. Teadete andjatele kergenduseks lubab seadus anda teateid ka suusõnal. Oma õiguslike järelduste poolest on teated, mis on antud suusõnal ja protokollitud, täiesti võrdsed kirjalikult antud teadetele, kuna ebaõigete teadete andmine suusõnal toob kaasa samu järeldusi, mis kirjalikkudegi ebaõigete teadete andmine.

Tuleb aga tähendada, et teateid võib inspektor nõuda ainult konkreetse maksustamise puhul. Üldiste teatiste andmise kohustust ei saa inspektor peale panna, seda võib teha ainult Majandusminister, kelle nõuded sel korral peavad olema avaldatud Riigi Teatajas. Üldiselt on teadete andmine inspektori nõudmisel, mis peab olema kirjalik ja nimeline, sunduslik. Keelduda teadete andmisest võivad ainult isikud, kes seaduses on expressis verbis loetletud /MKS § 47/.

Maksuseaduste nõuete täitmise järelvalve teostamiseks, tarvilikkude teadete hankimiseks, kontrollimiseks ning hindamiste toimetamiseks osutub inspektoritel tea-

tavatel juhtudel tarvilikuks ette võtta toimetusi, mis ei piirdu ainult teadete nõudmisega maksukohuslastelt või kolmandatelt isikuilt, kuna viimaste poolt esitata- vad andmed võivad tihti osutada puudulikeks. Sarnaseks puhuks näeb MKS ette korra, et inspektorid ja nende vo- litusel ka neile alluvad ametnikud on õigustatud toime- tama ka ülevaatusi kohapeal, samuti vaatlema äri- ja ar- veraamatuid ning dokumente kõigis kaubandus- ja tööstus- ettevõtteis, mis kuuluvad isikuile, kelle asjas on üle- vaatus vajalik, kusjuures ülevaatus juurde võib kutsu- da ka tunnistajaid nii ülevaatus toimetava ametniku, kui ka maksukohuslase enese poolt. Niivõrd kui see on tarvilik inspektorite ja nende ülesandeil teotsevate ametnikkude tegevuse kontrollimiseks, võib eelpooltähen- datud vaatlusi toimetada ka Maksude-Talituse direktor ja tema volitusel Maksude-Talituse ametnikud /MKS § 48/.

Mis puutub ülevaatusete, samuti ka vaatluste aega ning kohta, siis inspektorid või volitatud isikud ei ole õi- tegema gustatud seda mitte igal ajal ja kohal, vaid seadus näeb ette, et seda võib toimetada ainult harilikkudel töö- või äritundidel, ja nimelt kohapeal. Ainult juhul, kui raama- tud ja dokumendid ei ole ettevõttele vajalikud jooksvaks tarvituseks, võidakse nõuda nende esitamist ametruumis.

Vaatluse toimetajal on õigus teha väljavõtteid ja ära- kirju raamatuist ja dokumentidest lisandamiseks asjatoi- metusele /MKS § 49/.

Ülevaatuste kohta koostatakse otsekohe pärast selle lõppemist ülevaatuse kohal protokoll, kuhu märgitakse:

- 1/ ülevaatuse koht, aeg ja ese;
- 2/ ülevaataja, juuresolnud ametnikkude, tunnistajate ja asjaosaliste nimed;
- 3/ ülevaatuse käik ja tulemused;
- 4/ asjaosaliste ja tunnistajate seletused.

Protokollile kirjutavad alla ülevaatust toimetanud amet- nik, asjaosalised ja tunnistajad /MKS § 50/.

Ülevaatusi ja vaatlusi kirjeldatud kujul ei või toime- tada tollimaksu määramisel kaupade läbilaskmise puhul tollipiirist.

Küsimustes, millede arutamine või hindamine nõuab eri- lisi teaduslikke, tehnilisi, majanduslikke või kunstilisi teadmisi, on inspektor õigustatud - mitte kohustatud - oma algatusel või asjaosaliste palvel kutsuma asjatund- jaid arvamuse avaldamiseks. Samuti võib asjatundjaid kutsuda ka äri- ja arveraamatute revideerimiseks. Asja- tundjaks olemine on avalik kohustus, millest võib loobuda ainult mõjuvail põhjusil. Asjatundja ei ole kohustatud ilmuma ülesannete täitmiseks kohta, mis asub ta elukohast

kaugemal kui 15 kilomeetrit. MKS § 53 järgi tehakse asjatundjale enne ülesannete täitmisele asumist teatavaks, et ta on kohustatud täitma temale pandavat ülesannet erapooletult, õiglaselt ja kooskõlas seadustega. Ka on nemad kohustatud hoidma saladuses kõik neile ülesannete täitmisel teatavaks saanud andmed. Tähendatud nõuded tulevad teha asjatundjaile teatavaks allkirja vastu kui ka suuliselt /MT-487B 34/.

Äri- ja arveraamatute, dokumentide ja ladude vaatlusel on asjaosalisel õigus taandada asjatundjaid, kellele ta ei pea võimalikuks usaldada oma ärisaladusi, kui ta näitab, et tal on umbusuks mõjuvad põhjused. Samuti maksavad asjatundjate kohta ka MKS § 39 ettenähtud taandamise eeskirjad.

Nagu eeltoodust nähtub, on inspektorite võimupiirid teadete hankimisel ja kontrollimisel võrdlemisi laialdased, mis on ka arusaadav, kui silmaspidada, et MKS § 54 järgi lasub inspektoritel kohustus ametvoliliselt hoolitseda selle eest, et maksukohusluse kindlaks tegemiseks ja maksu määramiseks vajalikud andmed oleksid küllaldased ja objektiivsed. See tähendab seda, et andmed peavad vastuvaidlemata konstateerima maksukohustust tingivate asjaolude esiletuleku ja selgitama maksustamis-

aluseid, ning et maksuasutused andmete kogumisel peavad täitma objektiivselt seaduse nõudeid ja loobuma ühekülgsest huvide kaitsest, s.o. ei või talitada mitte ainult riigikassa - vaid ka maksukohuslase huvides, kogudes ka neid andmeid, mis kõnelevad maksukohuslase kasuks, kui võrd nende andmete olemasolu ja asukoht on kogujale teada ja kui võrd nende esitamine pole võimalik maksukohuslasele. Samuti lausub MKS § 56, et kui inspektor leiab, et mõne temale teadaoleva olulise asjaolu kohta, mis on tähtis maksukohuslase huvides, pole esitatud tõendusid, siis ta teatab sellest maksukohuslasele, määrates temale tähtsaja tõenduste esitamiseks, kui tähtsaja määramine ei tekita asjas viivitust.

Nendes eeskirjades vääratamine teeb inspektori otsuse vaieldavaks ja see ei tohiks omada kehtivust ning peaks vastulause esitamise korral kuuluma tühistamisele.

Alati ei ole maksukohuslasel võimalik esitada tõendeid andmete kohta, milledele ta toetub põhjusel, et neid andmeid on võimalik tõendada ainult ametlike dokumentidega, mis ei ole aga tema valduses, vaid asuvad kohtu- või valitsusasutuses. Sel korral nõuab inspektor sealt omal algatusel välja vastavad dokumendid või välja võttes neist, või vaatleb neid kohapeal, või annab

maksukohuslasele sellekohase tunnistuse teatise saamiseks. Kuna sarnase soodustuse piiramata lubamine võib aga põhjustada kuritarvitusi, on seaduses ette nähtud vajalik keeldumise võimalus soodustuse andmisest. Nimelt näeb MKS § 55 teine lõige ette, et kui dokumendi väljanõudmine tekitaks asjatoimetuses viivituse, mida maksustamise huvides ei või lubada, siis võib inspektor asja otsustada ka dokumenti väljanõudmata.

M a k s u m ä ä r a m i n e.

MKS järgi, milles toodud põhimõtted on üldiselt kehtivad kõigi maksude suhtes, otsustatakse maksu määramine ainult kogutud andmete põhjal, mis on kogutud ja kontrollitud kindla menetluskorra alusel. Maksu määramise otsustab inspektor. Andmed, mille põhjal sünnib maksu määramine, peavad leiduma asjasse puutuvast aktist ja peavad olema kogutud ning hinnatud erapooletult, arvestades nii riigi kui ka maksukohuslase kasuks rääkivaid asjaolusid. On nõuetav, et need andmed oleksid selged ja põhjendatud.

Sellest nõudest ei ole inspektoril alati võimalik kategeooriliselt kinni pidada. Põhjused selleks võivad olla väga mitmesugused, näit. andmed esitatakse asjaosaliste

poolt puudulikult, või esitatakse hoopis vale andmed, sihiga hoida kõrvale õiglasest maksu määramisest. Sarnasel korral peab inspektoril olema võimalus maksu määramisel arvestada ka kõigi teiste andmetega, mis temal asja kohta on teada, vaatamata andmete päritolule.

MKS § 61 näebki ette, et juhul kui esitatud andmed ei ole usaldusväärsed, või kui ei lähe korda hankida vajalikke otseseid andmeid, siis võib inspektor määrata maksu õiglase hindamise teel andmete põhjal, mida on läinud korda koguda, kasutades ühtlasi asjakohaseid võrdlusi teistes samalaadilistes asjades kindlaks tehtud andmetega, samuti tarbekorral ka asjatundjate arvamusi. Tuleb aga siiski silmas pidada, et maksumääramisel inspektor ei ole õigustatud arvestama andmetega, mille usaldusväärsuse üle ei ole võimalik otsustada asjaosaliste kaebuse puhul järgmistel asja otsustamise astmetel ja mis on teada üksnes inspektoril, kui need ei ole teatavaks tehtud ei asjaosalistele ega järgmistele asja otsustamise astmetele.

Eeltoodut ei tule mõista, nagu võiks inspektor tunnistada andmed mitteusaldusväärseks või puudulikuks lihtsalt oma äranägemise järgi, vaid ta peab oma vastaotsuse ka põhistama ja selle põhistuse aktis näitama.

Samuti on nõuetav, et andmete hindamise korral inspektori poolt peab olema aktis näidatud hindamise käik ja alused, samuti ka asjatundjate arvamused, kui neid on kasutatud.

Maksu määramise kohta teeb inspektor maksustamisotsuse, milles märgitakse:

- 1/ otsuse tegija;
- 2/ otsuse tegemise kuupäev;
- 3/ maksustamisalus ja seadus, mille põhjal see alus on määratud;
- 4/ maksumäär;
- 5/ maksu tasumise aeg ja kord;
- 6/ maksu tasumata jätmise tagajärjed;
- 7/ otsuse peale kaebamise kord.

Maksustamisotsuse eeltoodud vormi elemendid on ette nähtud MKS § 62. Mõningad muudatused selles vormis esinevad äri- ja tulumaksu alal, kui ka tolli alal, kus maksustamisotsus kannab revideerimisakti nime.

Nagu nähtub, ei nõua seadus, et otsuses peab olema märgitud ka isik, kelle asjas otsus on tehtud, mis oleks aga tarvilik selle akti individualiseerimiseks, sest tegelikult ei saa maksustamisotsus omada jõudu, kui selles on märkimata adressaat, kellele maks on määratud. Trahviotsuse kohta on tähendatud nõue seaduses ka läbi viidud.

Ex hõl. univ. Tall.

Maksustamisotsus jõustub kätteandmisega. Kuni kätteandmiseni võib inspektor seda ise muuta. See on maksev ainult esialgse otsuse kohta, mille peale ei ole järgnenud vastulauset, ega ole kohaldatav otsuste kohta, millede peale on vastulause esitatud. Väljenduse all - kuni selle kätteandmiseni - tuleb mõista otsuse teatavaks tegemist maksukohuslasele seaduslikus korras. Seaduslikus korras tähendab siin otsuse teatavaks tegemist maksuasutuse poolt 1/ maksukohuslasele endale tema alatises elukohas, töökohas, ettevõtte asukohas või ametasutuses, või mujal, kus teda kohtab kätteandja, või 2/ kolmandatele isikutele, kui ei saa otsust anda maksukohuslasele endale. Kui pole võimalik anda otsust kätte maksukohuslasele endale või kolmandatele isikutele, siis pannakse see välja otsustaja asutuse ruumes ja loetakse kätteantuks kahe nädala möödumisel, arvates otsuse väljapanemise kuupäevast. Tollimaksude alal teatatakse revideerimisaktid. Nende teatamine tollimaksude alal ei evi tähtsust nende jõustumisele. Need aktid jõustuvad allakirjutamisega. Seaduslikus korras teatavaks tegemist ei või asendada juhud kus otsus saab maksukohuslasele teatavaks mõnel muul teel või mõne muu ametasutuse kaudu /vt. RAO 190 II 1934/.

Pärast maksustamisotsuse kätteandmist ja jõustumist selles võib/parandada ainult kirjutus- või arvutusvigu, kui ka muid otsuses leiduvaid eksitusi, mis ilmnevad otsuse sisust, kuigi maksumäär muutuks selle tagajärjel /MKS § 98/.

Prof. J.Vaabeli järgi tuleb arvutusvigadena mõista sääraseid vigu, mis ei olene maksustamisalusest või tema arvutusest. Seesugune viga võib näit. olla maksustamisaluse ebaõige numbriline märkimine ära kirjas, kui otsuses on maksustamisalus õige; ebaõige maksumäära raking õigele maksustamisalusele või viga selle korrutamisel; viga õigete maksustamisaluste komponentide kokkuarvamisel, kui need komponendid ise olid õiged. Kirjutusviga-deks võib arvata neid vigu, mis tehakse siis, kui näit. kantakse vale sõnu otsuse originaali või ära kirja, kui need sõnad olid õiged vastavas toimetises või korraldisse originaalis. Ka nime parandamine on võimalik, kui näit. andmete kogumine ja maksu määramine toimus õiget nime kasutades, otsuse formuleerimisel aga ekslikult vahetati õige nimi valega. Vigade parandamine on võimalik tolli- ja aktsiisimaksude alal 3 aasta, muude maksude alal 5 aasta kestel, arvates akti jõustumisest /MKS § 107/.

Maksu tasumise kohustust üldreeglina ei teki maksus-

tamisotsuseta. Kuna see vormiline nõue on vajalik maksukohuslase huvide kaitseks, siis erandid sellest korras on võimalikud ainult eriseaduste põhjal. Nii määrab MKS § 63, et juhud, mil ei nõuta maksustamisotsust, või mil maksustamisotsus tehakse erikorras, või mil avaliku kuulutusena avaldatud nõue maksu tasumise kohta võib asendada maksustamisotsuse, määratakse vastavates maksuseadustes. Selles mõttes jagunevad meil maksud kolme gruppi. Esimesse gruppi kuuluvad maksud, kus maksu tasumise kohustuse tekkimiseks on tingimata tarvilik maksustamisotsus. Siia kuuluvad näit. tulumaks, pärandusmaks, puhaskasumaks ja tollimaks. Teise grupi moodustavad need maksud, kus maksu tasumise kohustus tekib üldreeglina maksukohustuse esiletulekuga, kuid maksustamisotsus järgneb järelvalve korras ainult sel juhtumil, kui maks on ebaõigelt arvutatud või tasutud, või maksukohustus üldse vaieldav. Siia kuuluvad niisugused maksud kui näit. kapitali- ja kasuprotsendimaksud, kinnistusmaks ja rahakapitalide maksud, põhiärimaks ja tempelmaks. Kolmanda grupi moodustavad maksud, kus maksu tasumise kohustus tekib maksukohustuse tekkimisega ja maksustamisotsus ei tule esile isegi järelvalve korras. Siia grupi kuuluvad näit. aktsiisimaksud.

Otseselt võtab inspektor maksustamisest osa ainult esimese grupi maksude juures, kuna teistesse gruppidesse kuuluvate maksude suhtes piirdub inspektori tegevus peamiselt järelvalvega ja ainult seaduse eeskirjade rikumise korral maksukohuslaste poolt astub inspektor tegevusse.

Nagu juba eespool tähendatud, kuulub maksustamise otskohene teostamine inspektorite võimkonda. Suurema erandi sellest üldreeglist moodustab MKS § 7, mis määrab, et tulu- ja ärimaksud määravad tulu- ja ärimaksu komisjonid ja otsustavad vastulaused tähendatud maksude alal. Kuna inspektorite tegevus ka komisjonide poolt maksu määramisel on küllaltki ulatuslik, tutvume lühidalt inspektori ülesannetega ja võimupiiridega sel alal. Seaduse järgi peab olema iga maksuinspektori tegevuspiirkonnas vähemalt üks ärimaksu ja üks tulumaksu komisjon, kusjuures Majandusministril on õigus seda arvu suurendada, kui seda nõuab töö rohkus. Tegelikult on ka nimetatud komisjone tunduvalt rohkem. Nii näit. on Tallinna-Harju maksuinspektori tegevuspiirkonnas nii äri- kui ka tulumaksu alal seitse komisjoni. Ainult aruandvate ettevõtete maksustamise alal tulu- ja lisaärimaksuga on kogu vabariigi piirides üks komisjon - a r u a n d v a t e e t t e -

võtte teemaks komisjon. Kuid ka siin on Majandusministril seaduse põhjal õigus seda arvu suurendada, kui see osutub töö rohkuse tõttu vajalikuks.

Nimetatud komisjonide esimeesteks on maksuinspektorid või viimase äraolekul, või juhul, kui inspektor ei võta osa seaduslikkudel põhjustel asjade arutamisest ja otsustamisest, abiinspektor või Maksude-Talituse direktori poolt selleks määratud ametnik. Kaasistujate arv komisjonis ja nende määramise viis on seaduses eraldi fikseeritud.

Inspektoril komisjoni esimehena on komisjoni töö juhtimises ja korraldamises võrdlemisi laialdased võimupiirid. Nii võib inspektor, pärast vastavat hoiatust, eemaldada komisjoni töödelt oma ülesandeid korratult täitvaid kaasistujaid, kandes sellest ette Maksude-Talituse direktori kaudu Majandusministrile. Ka kuulub esimehe kompetentsi komisjoni istangu ja päevakorra määramine, teatades sellest kaasistujaile vähemalt kolm päeva enne istungi päeva. Asjade otsustamine komisjonis sünnib lihthäälteenamusega. Häälte poolenemisel otsustab asja esimehe hääl. Kui esimees ei nõustu komisjoni otsusega, lisandab ta oma eriarvamuse otsusele ning teatab sellest Maksude-Talituse direktorile, kellel on niisugusel juhul

õigus esitada otsuse peale protest Maksupeakomiteele MKS § 75 ettenähtud tingimustele vastavalt, kuid ta ei ole kohustatud seda tegema kui ta leiab, et inspektori seisukoht on tema arvates põhjendatud.

Esimehe ülesannete hulka kuulub ka üldine asjaajamine ja asjade ettekandmine komisjonis. Asjaajamise all tuleb siin mõista igasuguste vajalikkude andmete hankimist, vaatluste toimetamist, äriraaamatute läbivaatamist jne. Esimees toimib komisjoni nimel vastava volitusega.

D. ÕIGUSKAITSEMENETLUS.

V a i d e m e n e t l u s .

Kuna maksustamis toiming on massiline toiming, on vead ja ebatäpsused selles paratamatud. Sel otstarbel on seadus võimaldanud maksukohuslasel, kui ta leiab, et maksumääramine temale ei ole sündinud õiglaselt, esitada maksustamisotsuse peale vastulause /vaie/. Sama õigus on ka maksu tasumise eest vastutavail isikuil. Vastulause on palve maksustamisotsuse teinud inspektorile, võtta maksustamisotsus ümberotsustamisele. Vastulaused ei moodusta enesest siiski mingit kaebekorra esimest astet, ega oma seepärast ka õiguskaitse efekti. See on

õieti täiendav järk maksustamistoimingule. On nii ütelda soodustus mõlemale poolele. Maksukohuslasel on palju lihtsam ja kergem oma huvisid kaitsta vastulausete kui kaebuste teel; samuti on inspektoril võimalus parandada oma ebatäpsusi ja vääratusi enne kui need satuvad järgmiste astmete kontrolli alla. Seepärast on kõige loomulikum, et vastulausete otsustamine peab kuuluma samale ametkonnale, kes tegi maksustamisotsuse. Nii määrabki MKS § 64, et vastulaused esitatakse maksustamisotsuse teinud inspektorile kahe nädala jooksul, arvates otsuse saamise päevast, kui vastavas maksuseaduses pole nähtud ette teisi tähtaegu. Iga otsuse vastu tuleb anda eraldi vastulause; erand sellest üldreeglist on tehtud MKS § 137 ühise otsuse kohta maksu- ja trahviotsuste asjus. Vastulause peab olema kirjalik ja varustatud vastulause avaldaja allkirjaga. Tuleb tähendada, et puuduliku vastulause esitamise korral ei ole inspektor õigustatud keelduma avaldust arutusele võtmast, vaid tal tuleb juhtida avalduse esitaja tähelepanu aset leidnud veale, ühtlasi hoiatades, et vea mitteparandamise korral loetakse avaldus mitteesitatuks. Kui viga parandatakse antud tähtaja jooksul, loetakse avaldus õieti esitatuks.

On Vastulause esitamise üldkorrast teeb erandi MKS § 65,

mille järgi vastulaused kaupade tollitariifi alla määramise asjas esitatakse vastavale inspektorile ka sel korral, kui maksu määrajaks oli viimasele, või Maksude-Talituse direktorile alluv ametnik. Vastulause esitamise tähtaeg ka sel korral on kaks nädalat, arvates revideerimise või kontrollrevideerimise andmete kuulutamisest, postisaadetiste juures aga postiasutuse teadaande kättesaamisest. Selles paragraafis ettenähtud vastulaused ei ole võimalik esitada esemete tariifilise alluvuse ega kaalu kohta, kui esemed on tollikorraldusest juba välja võetud.

Vastulause esitamine paneb seisma maksustamisotsuse täitmise kuni vastulause otsustamiseni, arvatud välja otsused tollimaksude ja tolliasutuste poolt võetavate muude maksude alal /MKS § 67/. Sama paragraafi järgi on maksuinspektoril õigus nõuda maksukohuslaselt küllaldase tagatise esitamist, kui ta leiab, et otsuse täitmise viivitamine võib muuta küsitavaks või raskendab maksu sissenõudmist. Määratud tagatise tähtajaks mitteesitamisel võib inspektor alata maksustamisotsuse täitmist, mis võib tarbekorral ulatuda kuni maksu sissenõudmiseni inspektori poolt administratiiv korras. On inspektoril andmeid, et maksukohuslane püüab kõrval-

dada oma varanduse sihiga, pääseda maksu tasumise kohustusest, võib inspektor maksu laekumist kindlustada MKS § 67 põhjal ka enne maksustamisotsuse jõusse astumist või vastulause ära otsustamist. Kindlustamise viisides on ette nähtud ka varanduse arestimine, mida toimetatakse ASS järgi. Üldistel juhtudel, kui seaduse järgi nõutakse maksu nõude kindlustamist, kasutatakse neid kindlustusi, mis on ette nähtud administratiiv sissenõuete kohta maksvates seadustes või riigi töövõtete ja hange- te seaduses tagandi nõuete kindlustamise alal /MKS § 118/.

Vastulaused otsustab üldreeglina see inspektor, kelle otsuse peale on vastulause esitatud. Erandid on nähtud ette MKS § 68, mille järgi vastulaused tollimaksude alal otsustab vastav inspektor ka siis, kui vastulause on esitatud otsuse peale, mille on teinud temale alluv ametnik. Kui aga tollimaksu määrajaks oli Maksude-Talituse direktori poolt järelvalve korras määratud ametnik /MKS § 4/, siis otsustab vastulause Maksude-Talituse direktor, kellele saadetakse edasi vastulause ühes asjasse puutuva materjaaliga.

Vastulaused, mis antakse äri- või tulumaksu komisjonide poolt tehtud maksustamisotsuste peale, esitatakse vastavatele komisjonidele ja otsustatakse ka viimaste poolt.

Vastulause otsustamisega tühistub esialgne otsus kõigi tagajärgedega. Uue otsuse peale, mis tehakse vastulause puhul, ei näe seadus enam ette vastulause esitamise võimalust. Kaebused vastulausete peale tehtud otsuste kohta esitatakse MKS § 72 põhjal tollimaksude ja -tasude ning tolliasutuste poolt võetavate muude maksude kui ka korraldustrahvide alal - Tollipeakomiteele, ning muude maksude ja trahviasjade alal - Maksupeakomiteele. Tähen- datud kaebused esitatakse inspektori kaudu. Vastulause puhul inspektori poolt tehtud uue otsuse korral peab ins- pektor juhul, kui endise otsuse täitmise kindlustamiseks olid rakendatud erilised abinõud, viivitamata tegema uue- le otsusele vastavad uued korraldused, sest seaduse järgi jäävad jõusse endised korraldused kuni uute korralduste tegemiseni. Kuna on mõeldav, et uus otsus võib muuta üle- aruseks endised korraldused, siis on arusaadav seaduse kategooriline nõue uute korralduste tegemiseks inspektori poolt.

E. KARISTUSMENETLUS.

Maksuseaduste rikkumise
jälgimine ja uurimine.

Korda, mille järgi toimub maksusüütegude jälitamine, juurdlemine, trahvi määramine administratiivkorras ning õiguskaitse sel puhul, kannab karistusmenetluse nime. Maksuseaduste rikkumise jälgimist ja uurimist, kui vastavate trahvide määramine seaduse põhjal kuulub Maksude-Talituse ametikohtadele, teostavad MKS § 124 järgi maksu- ja tolliinspektorid Maksude-Talituse direktori järelevalvel. Nende ülesannete täitmiseks omistab seadus inspektoritele või nende poolt volitatud ametnikkudele samad õigused, mis on ette nähtud maksude määramiseks vajalikkude andmete hankimiseks ja kontrollimiseks, ülevaatuste ja järelevalve teostamiseks ja maksuseaduste rikkumise vastu võitlemiseks MKS-es või vastavates maksuseadustes /MKS § 128/. Ülevaatuste toimetamisel inspektorite poolt on viimased või nende poolt volitatud ametnikud MKS § 129 järgi õigustatud võtma maksuasutuste korraldusse leitud maksuseaduste rikkumise asitõendusi.

si, kui ei peaks osutama küllaldaseks nende kirjeldus protokollis. Igal juhul tuleb ülevaatuste kohta koostada protokoll igal võimalikul juhul otse ülevaatuse kohal ja otsekohe toimetuse lõpul.

Protokolli märgitakse:

- 1/ ülevaatuse koht ja aeg;
- 2/ ülevaataja;
- 3/ juuresolevate ametnike, tunnistajate ja asjaosaliste nimed;
- 4/ ülevaatuse siht ja alus;
- 5/ ülevaatuse käik ja tulemused;
- 6/ asjaosaliste ja tunnistajate seletused;
- 7/ seaduste rikkumist tõendavad asjaolud;
- 8/ maksuasutuste korraldusse võetud asitõendused,

kui sarnane toiming aset leidis /MKS § 130/.

Peale protokolli allakirjutamist asjaosaliste ja juuresolijate poolt saadetakse protokoll trahvimäärajale.

M a k s u t r a h v i d.

MKS üldkomisjon põhistas maksutrahvide määramise korra võtmist nimetatud seadusse sellega, et maksustamise alal ei saa läbi ilma administratiivsete trahvideta.

Enamiku maksusüütegude selgitamine on nii tihedalt seotud

tud maksu enda selgitamisega, et on pea võimata eralda-
da neid kahte toimingut. Sellepärast on teatavate ras-
kustega ühendatud maksusiütegude andmine kohtu otsusta-
da ilma, et argneks kohtus paralleelne töö maksuasutus-
tega. Isiku nimi ja perekonnanimi, keda trahvitakse;

Kui eriseadustest ei järgne teisiti, on trahvi määra-
jaks inspektor, või tulu- ja ärimaksu alal vastavad mak-
sukomisjonid. Üldiselt kuulub trahvide määramine sellele
inspektorile, kellele kuulub vastavate maksuseaduste
rikkumiste jälgimine ja uurimine. Kui seaduse rikkumise-
le järgnenud protokoll või asjatoimetus tingib korraldus-
 või maksutrahvi määramise, võib trahvimääraja enne trah-
vi määramist nõuda süüdlaselt täiendavaid kirjalikke või
suulisi seletusi. Seletuste nõudmine on MKS § 132 põhjal
kohuslik, kui süüdistataval pole olnud võimalik anda se-
letusi enne trahvi määramist juhul, kui süüdlane maksust
kõrvalehoidmise otstarbel esitas maksuasutusele ebaõige
aruande, bilanssi, arve või muu kirjaliku tõenduse, tegi
ärraamatus ebaõige sissekande või jättis sissekande te-
gemata. Asjades, kus seletuse andmisel ei ole mingit
tähtsust, langeb ära nõue, enne trahvi määramist seletu-
si nõuda. Seletuste andmine on võimaldatud seitsme päeva
jooksul, arvates seletusnõude saamise päevast.

Maksu- ja korraldustrahvide määramise kohta teeb trahvimääraja trahviotsuse, kus märgitakse:

- 1/ trahvimääraja;
- 2/ otsuse tegemise aeg;
- 3/ isiku nimi ja perekonnanimi, keda trahvitakse;
- 4/ protokoll või asjavoimetus, millest selgub seaduse rikkumine;
- 5/ seadus, mida rikutud ja mille põhjal trahvitakse;
- 6/ määratud trahvi summa;
- 7/ trahvi tasumise kord ja aeg;
- 8/ trahvi tasumata jätmise tagajärg;
- 9/ trahviotsuse peale kaebamise kord.

Trahvimääraja võib muuta ja ümberotsustada tehtud otsuse kuni selle teatamiseni trahvitule.

Samuti kui maksustamisotsuste vastu, võib ka trahviotsuste vastu esitada vastulauseid trahvimäärajaile, kusjuures on kohaldatavad samad eeskirjad, mis on ette nähtud maksustamisotsuste puhul esitatavate vastulausete kohta. Ainult juhul, kui trahvi määramine sõltub otseselt maksustamisotsusest, võib trahviotsuste vastu esitada maksustamisotsuste vastu esitatavate vastulausete- ga ühiseid vastulauseid.

teks; ripub põhjuste birdamine ära ikkagi inspektori su-
vast. Asja otsustamisel kogub inspektor vajalikud andmed

VÕI MAKSUVÕLGADE PIKENDAMINE, AJATAMINE JA KUSTUTAMINE.

tarbekorral nõudma kindlustusi, kustures tuleb keelduda
MKS § 117 näeb ette, et kui maksuvõla sissenõudmine
sani eeskirju, mis nõudmise kindlustamisel vastutab
võiks viia võlgniku majapidamise härrnisse raskusse, võib
esitamise korral. Et võlgi ajatamise või pikendamise pa-
maksukohuslase või vastutaja sellekohasel palvel pikenda-
ve inspektori arvates rahuldavast, teatab ta sellest pal-
da maksu tasumist.

Inspektori võimkonda kuulub pikendamise või ajatamise
otsustamine nende palvete kohta, mille maksuvõla suurus
riigi heaks ei ületa 500 krooni, kusjuures tuleb pidada
silmas, et kui ühel isikul on tasuda maksu mitme maksu-
lehe järgi, siis loetakse võlaks maksude kogusumma /rii-
gi osa/ kõikide lehtede järgi. Pikendada või ajatada
võib inspektor maksu tasumist maksimaalselt kuni viie
aastani, arvates tasumise tähtajast. Maksude-Talitus
oma kirjaga 1792D-30.I.32 a. juhib aga inspektorite tä-
helpanu sellele, et pikenduste andmisel tuleb silmas pi-
dada riigi eelarvete täitmist ning maksuvõlga lubada ta-
suda jaokaupa eelarveaasta piirides. Ainult mõjuvatel
põhjustel võiks lubada tasumist pikema aja jooksul. Ku-
na selles ringkirjas ei ole aga antud mingisuguseid ju-
hiseid selle kohta, missuguseid põhjuseid lugeda mõjuva-
inspektorile. Maksude-Talitus oma juhtnõuvides inspekte-

teks, ripub põhjuste hindamine ära ikkagi inspektori su-
vast. Asja otsustamisel kogub inspektor vajalikud andmed
võlgniku majandusliku seisukorra kohta ning on kohustatud
tarbekorral nõudma kindlustusi, kusjuures tuleb kohaldada
samu eeskirju, mis nõudmiste kindlustamisel vastulausete
esitamise korral. Ei vääri ajatamise või pikendamise pal-
ve inspektori arvates rahuldamist, teatab ta sellest pa-
lujale, ja juhul, kui võla sissenõudmine oli pandud seis-
ma, saadab oma otsusest teisiku vastavale asutusele sis-
senõudmise jätkamiseks. Palve rahuldamise korral teatab
inspektor sellest võlgnikule.

Kui ajatamise või pikendamise palve ei kuulu inspekto-
ri kompetentsi, teeb inspektor vastava ettekande, mille
saadab Maksude-Talitusele ühes palvega, kusjuures toimiku
või nõude kirjavahetuse lisab juurde ainult erand juhtu-
del, kui need on vahetult tarvilikud palve otsustamiseks
või mõnesuguse asjaolu selgitamiseks /MT 2187 2.II.34 a./.

Peale ajatamise ja pikendamise kuulub inspektori võim-
konda ka maksu võla või viivitusprotsentide kustutamine,
kui nende sissenõudmine on lootuseta ning summa ei ületa
loo krooni /MKS § 119/. Selle paragraafi järgi otsustami-
ne selle üle, kas võlg on lootuseta või mitte, on jäetud
inspektorile. Maksude-Talitus oma juhtnõõrides inspekto-

ritele, seab siin üles aga kindlad piirid, millal inspektorid võivad maksu- ja trahvivõlgasid lootusetuse korras kustutada ja neile mittealluvaid palveid Maksude-Talitusele kustutamiseks esitada. Nende juhtnõõride järgi on nõuetav, et sissenõudmiseks peavad puuduma igasugused võimalused ja väljavaated. Võlga võib lugeda lootusetaks juhul, kui näit. võlgnik on varandust järeljätmata surnud või Eestist jäädavalt lahkunud, või ta on juba kauemat aega maksujõuetu, mida tõendavad tema kohta mitme aasta jooksul koostatud maksuvõimetuse ja varanduse otsimise aktid ning suuremate võlasummade korral ka kohtuprotokollid maksuvahendite ettenäitamisest. Kustutamise otsustes ja ettepanekutes tuleb kokkuvõetult ära tähendada kustutamise motiivid. Seega on inspektori suva siin hoopis piiratum kui pikendamise ja ajatamise juures.

Alluvuse küsimuse lahendamisel arvestatakse ainult maksusummat või selle võlga, sõltumata selle alusel arvutatud lisamaksude, viivitusprotsentide ja lisaraha summast. Kui on aga tegemist ainult lisamaksude, viivitusprotsentide või lisaraha summaga, loetakse need maksusumma ja selle võla alluvust määravaks.

laas palvel tevale tagesi. Inspektor otsustab tähenda-
tud tagasimaksmise juhul, kui tagasimakstav summa ei üle-

ta ÜLEMÄÄRA TASUTUD MAKSUDE ÜLEKANDMINE JA
TAGASIMAKSMINE.

Inspektori võimkonda kuulub samuti ülemäära tasutud maksude ülekandmise otsustamine võlgniku teiste riigi maksu- või trahvivõlgade arvele juhul, kui keegi on ta- selle esitatava ja vastulause teatavaks teinud ta- sunud rohkem maksu kui ta selleks seaduse järgi oli ko- huendamine. Palved Maksu- või Tollipea- ja -teenuste keebuste tähtaegade ühendamiseks esitatavate ins- pektori ja kandi MKS § 100/ ja MKS § 100 järgi on tähtaegade ühendamine lube- tud, kui teate, tõenduse, palve, kaebuse või muu aval- duse esitamine on viibinud ni- esitatav erda, vaid ni- kude süü läbi kelle ülekandaks oli avalduste koost- tudel, kui teate, tõenduse, palve, kaebuse või muu aval- duse esitamine on viibinud ni- esitatav erda, vaid ni- kude süü läbi kelle ülekandaks oli avalduste koost- tuse vähendamise otsuse päevast, pole möö- dunud 3 aastat. See ringkiri näib olevat vastuolus MKS § 122¹, mis ülemäära tasutud summade ülekandmisel nõuab vastava palve esitamist, nagu see nähtub selle paragraa- fi sõnastusestainult sel juhul, kui vastav palve on esitatud hiljemalt 3 aasta kestusel.

Ülemäära makstud summad, juhul kui neid ei ole võima- lik kanda maksukohuslase teiste maksu- või trahvivõlgade arvele, ja need ületavad 1 krooni, makstakse maksukohus- või muu avalduse esitamises oli tingitud ettenägemata

lase palvel temale tagasi. Inspektor otsustab tähenda-
tud tagasimaksmise juhul, kui tagasimakstav summa ei üle-
ta tolli alal 500 krooni ja muude maksude alal 200 krooni.

TÄHTAEGADE UUENDAMINE.

Inspektorite, resp. komisjonide, võimkonda kuulub ka
neile esitatavate vastulausete möödalaastud tähtaegade
uuendamine. Palved Maksu- või Tollipeakomiteele antavate
kaebuste tähtaegade uuendamiseks esitatakse samuti ins-
pektorite kaudu /MKS § 159/.

MKS § 160 järgi on tähtaegade uuendamine lubatud juh-
tudel, kui teate, tõenduse, palve, kaebuse või muu aval-
duse esitamine on viibinud mitte esitaja enda, vaid amet-
nikkude süü läbi, kelle ülesandeks oli avalduste kohale-
toimetamine, või kui ametasutuse kiri, mille peale pidi
esitatama teade, tõendus, palve, kaebus või muu avaldus,
polnud antud adressaadi enese, vaid teiste isikute kätte,
ilma, et need isikud oleksid olnud seaduse järgi õigusta-
tud võtma vastu seda kirja, või kui selle kirjaga talita-
ti administratiiv menetlus seaduse § 39 ettenähtud viisil,
või lõpuks, kui viivitus teate, tõenduse, palve, kaebuse
või muu avalduse esitamises oli tingitud ettenägemata

takistustest, mida vastav isik ei suutnud kõrvaldada.

Kuna tähtaegade uuendamise põhjused on seaduses üksikasjaliselt loetletud, tuleb järeldada, et tähendatud põhjused on purgivad ja tähtaegade uuendamine mõnel muul põhjusel ei ole lubatav. Selleks ei või olla isegi maksukohuslase haigus, mis näit. kriminaal seaduse järgi on mitmel juhul vabandatavaks põhjuseks seaduse mittetäitmise korral. Selle seisukoha on omaks võtnud ka Maksupeakomitee, kes vastavate kaebuste arutamisel on korduvalt tähendanud, et tähtaegade uuendamise seaduslikkudeks põhjusteks võivad olla ainult MKS § 160 loetletud asjaolud /MPK 1721-R ja 412-R 1936/. Samale seisukohale on asunud ka Riigikohus /vt. RAO 303 II 1934/.

Tähtaegade uuendamise palved tulevad esitada kahe nädala jooksul, arvates tähtaja möödalaskmise teadasaamisest, ja MKS § 160 ettenähtud kõrvaldamata takistuste puhul - selle takistuse äralangemisest.

---- oOo ----

O S U N D A T U D T E O S E D.

Prof. Juhan Vaabel - Eesti Maksundusõiguse Põhiprobleeme.

Maksuseadused ja Määrused, kommentaarid II.

koostanud A. Ehin
A. Reeland
E. Anderson
R. Haldre
N. Kuben
O. Karmo
B. Tiit